

Технички индикатори

1. Осцилатори

- RSI (Relative Strength Index) - индикатор кој мери брзината и промената на ценовните движења, со цел да се открие кога е пазарот пренаден (overbought) или пренаправен (oversold). RSI вредности над 70 укажуваат на пренаден (overbought) пазар, што може да значи сигнал за продажба. Вредности под 30 укажуваат на пренаправен (oversold) пазар, што може да биде сигнал за купување. Пример: ако RSI се подигне над 70, тоа може да биде сигнал дека акцијата е скапа и може да се продаде. Ако падне под 30, акцијата може да биде поевтина и да се купи.
- Stochastic Oscillator - овој индикатор ја мери позицијата на затворената цена во однос на нејзините највисоки и најниски вредности во одреден период. Вредности над 80 укажуваат на пренадена (overbought) област, а вредности под 20 укажуваат на пренаправена (oversold) област. Честото пресекување на линиите може да укажува на промена во трендот. На пример: кога индикаторот преминува од под 20 над 20, може да сигнализира можност за купување. Ако премине од 80 надолу, може да биде сигнал за продажба.
- MACD (Moving Average Convergence Divergence) - индикатор кој комбинира два различни Moving Averages (EMA) за да прикаже кога се менува трендот. Кога MACD линијата ја пресекува сигналната линија оддолу нагоре, тоа е сигнал за купување, а кога ја пресекува одозгора надолу, тоа е сигнал за продажба. На пример: ако MACD линијата ја пресекува сигналната линија оддолу нагоре, тоа може да биде сигнал за купување. Ако пресече одозгора надолу, сигнализира продажба.
- CCI (Commodity Channel Index) - мери отклонување на цената од нејзиниот просек во одреден период, помагајќи во идентификување на трендови и прекини. Вредности над 100 укажуваат на пренаден пазар, а вредности под -100 укажуваат на пренаправен пазар. На пример: кога CCI преминува над 100, може да укажува на пренаден пазар (сигнал за продажба). Кога падне под -100, тоа може да биде сигнал за купување.
- ATR (Average True Range) - ја мери волатилноста на пазарот и го покажува просечното опсег на цените на акциите за даден период. Не дава сигнали за купување или продавање, но помага да се

разбере каква е волатилноста на пазарот. Ако ATR расте, пазарот станува побезбеден за трговија. На пример: висок ATR може да значи висока волатилност и потенцијални големи движења на цените.

2. Moving Averages (MA)

- SMA (Simple Moving Average) - просечна вредност на цените на акциите за одреден број на дена. На пример, 5-дневен SMA е просек на цените на акциите за последните 5 дена. Пресекувањето на цената со SMA може да биде сигнал за купување или продавање. На пример: ако цената на акцијата премине над 50-дневниот SMA, тоа може да биде сигнал за купување. Ако падне под него, тоа може да биде сигнал за продажба.
- EMA (Exponential Moving Average) - сличен на SMA, но дава поголемо тежиште на поновите цени, па затоа побрзо реагира на ценовните промени. Слично како и SMA, ако цената на акцијата пресече ЕМА оддолу нагоре, тоа може да биде сигнал за купување. На пример: ако цената на акцијата премине над 50-дневниот ЕМА, тоа може да биде сигнал за купување, а ако падне под него, сигнал за продажба.
- WMA (Weighted Moving Average) - ги дава различни тежини на цените во одреден период. Пресекувањето на WMA од цената може да сигнализира трендова промена. На пример: ако цената премине над WMA, тоа може да биде сигнал за купување.
- HMA (Hull Moving Average) - модифициран Moving Average кој побрзо реагира на ценовните промени од другите МА индикатори. Користи се за откривање на трендовите и нивно потврдување. На пример: кога цената преминува над HMA, може да укажува на растечки тренд и можност за купување.
- TEMA (Triple Exponential Moving Average) - комбинира три различни МА индикатори (SMA, EMA, и WMA) за да се добие побрзо и појасно одразување на трендовите. Слично како и други Moving Averages, ако цената премине над ТЕМА, тоа може да биде сигнал за купување. На пример: Трендови кои преминуваат над ТЕМА може да сигнализираат растечки тренд, а оние што се под него може да сигнализираат опаѓачки тренд.